Popularizace astronomie

astronomická přednáška,
demonstrování u dalekohledu

astronomická přednáška

- obecná pravidla
- volba tématu
  - „nosná konstrukce“
    - astronomický hit
    - v(d)ěčná otázka
    - významná osobnost
    - novinky
    - koktejl
- úroveň výkladu
- použité technické prostředky
- osobnost přednášejícího
- existují „styly“ přednášek? (a „druhy“ přednášejících?)

obecná pravidla

- zvídavost posluchače
  - 75 % zrak
  - 15 % sluch
  - 10 % hmat, chuť, čich dohromady
- celkový dojem z přednášejícího
  - 7 % slova
  - 38 % hlas
  - 55 % neverbální signály!!
- kritické okamžiky?
  - nekomentovat
  - nevracet se k nim
  - „Zatloukat, zatloukat, zatloukat!“ dr. Plzák

volba tématu

- lákavý název, srozumitelný, ale nevšední ☺
- nosná kostrukce
  - astronomický hit
    - aktuální téma (kometa, výzkum Marsu, srážka komety s Jupiterem, meteorit Morávka)
    - medializované téma (i periodicky)
  - v(d)ěčná otázka
    - vznik vesmíru, život ve vesmíru, kontakt s mimozemskými civilizacemi, vznik sluneční soustavy,
  - významná osobnost
    - osobní přítomnost, jubilea, významné ceny
  - novinky
    - při přehledovém pojetí mixovat vždy 2/3 stařinek + 1/3 novinek
  - koktejl
    - všelijaké kombinace výše uvedeného (dbát na vyváženost, proto koktejl a ne dort ☺)

úroveň výkladu

- posluchače ani nepřeceňovat ani nepodceňovat
- je-li možnost, pak kontaktovat někoho, kdo pro daný typ publika již přednášel
- nepoužívat složité matematické výrazy
- omezit počet cizích slov
- nepodbízet se, „nežvatlat“

použité technické prostředky

1. č. tabule + křída, bílá tabule +fixy, papírové bloky + fixy
2. klasické diapozitivy
3. ZP, fólie
4. datový projektor, Power Point
5. pokusy, ukázky
6. kombinace 1-4
7. multimediální pojetí, multivizuální pojetí

použité technické prostředky

- není to jen komplikace?
- nikoliv:
  - ryze verbální prezentace – po 3 hodinách 70 % obsahu, po 3 dnech 10 %
  - vizuální – 75 % + 20 %
  - kombinovaná – 85 % + 66 % !!
- používat TP tak, aby byly využity jejich přednosti

osobnost přednášejícího

- ihned v úvodu získat sympatie publika
- analyzovat své zlozvyky a vyvarovat se jich
- oční kontakt s publikem
- ovládat dokonale používanou techniku
- snažit se do výkladu vhodným způsobem vložit i humor
- nenásilně usměrnit diskuzi a odpovědi na dotazy
- obecný recept na „ideální osobnost“ neexistuje ☺

existují „styly“ přednášek?

a „druhy“ přednášejících?

- popularizující vědci
  - Grygar, Kleczek (†), Plavec (†), Kopal (†), Z. Horský (†), Mikulášek, Harmanec, Jakeš (†), Cílek, Kulhánek, Wagner, Prouza, Švanda, atd.
- popularizátoři astronomie
  - Pokorný (†), Grün, Příhoda, Dušek, Gabzdyl, Rozehnal, Lenža, Přibyl atd.

moderní formáty

- Pecha Kucha
  https://cs.wikipedia.org/wiki/Pecha_Kucha
- TED nebo TEDx
  https://cs.wikipedia.org/wiki/TED
- https://www.youtube.com/watch?v=jdVXc5E9stE
- https://www.youtube.com/watch?v=LfYloEifk2o

demonstrování u dalekohledu

- v kopuli
  - „chaotický styl“ bez začátku a konce
  - „tematické večery“
- tma, průzor štěrbiny, manipulace s dalekohledem
- podpora PC a internetu
- vyšlo „Vademecum demonstrátora“

- v terénu
  - většinou pro stabilní skupinu posluchačů
- tma, terén stanoviště, volný výhled, manipulace s dalekohledem (většinou bez hodinového stroje)
- podpora jen tištěná, práce s pomůckami a baterkou

domácí úkoly z pilnosti

- podívejte se na fragmenty popularizačních přednášek Grygara a Kulhánka, Gabzdyla a Přibyla, porovnejte jejich hlavní rysy/rozdíly
- připravte si Pecha Kucha vystoupení na téma 100 let periodické tabulky prvků (5 minut, 15 obrázků)
- připravte si osnovu přednášky (45 minut) na dohodnuté téma (např. vizuální efekty ve filmu)
- předveďte fragment přednášk (cca 15 minut)

... finis corona opus ...

... ale nejvíce záleží na prvním dojmu